

יפה מאוד

בכל הקשור לנשים, מתמקדת האסתטיקה העולמית באורח כמעט בלעדי ביופי החיצוני. מה עושה פנים של אישה ליפות? מה גורם לנו לומר על אישה מסויימת ש"היא יפה" ועל אחרת ש"היא לא יפה"? האם אידיאל היופי הנשי השתנה לאורך ההיסטוריה על פי התקופה והתרבות? התשובה, תתפלאו, ממש לא חד-משמעית

כמעט לאורך כל ההיסטוריה העתיקה, החל מיוון העתיקה, נקשר אידיאל היופי ליחסים סימטריים ופרופורציות קבועות. פנים בעלות יחס מסויים וסימטרי נחשבו יפות. התפיסה היתה שאמנות חייבת להציג רק את היפה (האידיאלי) על חשבון האמיתי (הריאלי)

ההיוצא היה מהראשונים שציירו "הלך רוח". פיסגת יצירתו, המונה ליוה (1507), שבתה את הדמיון לא בגלל יופייה או הפרופורציות שלה, אלא דווקא בגלל הבעתה המסתורית. מבט כללי יותר על ציורי אותה תקופה מעלה כי אידיאל היופי אז נטה לנשים שמנמנות. ככל שהאישה היתה מלאה ועגולה יותר, היא נחשבה ליפה יותר. בציור של בוטצ'ילי, "הולדת ונוס" (1486), הוא צייר את האלילה עם שריים קטנים, בטן עגלגלה ואגן מלא.

אם זה עובד בהתאם לתקופות וערכי תרבות, איך קרה שבסקר הנוכחי למעלה הצביעו כל המשתתפים על אותן נשים כ"יפות"? ר"ד נמרוד פרידמן גורס כי "ההגדרה שלנו ליופי נשי תלויה בכרייה הטבעית, ולכן טבועה במטען הגנטי שלנו. כלומר, מי שנראית לנו בריאה, פורייה ושופעת ביותר ומסוגלת לשאת את המי טען הגנטי, היא היפה והמושכת בעינינו. כללית, פנים סימטריות או גוף פרופורציונלי מעוררים בנו משיכה. זה הבסיס לעיצוב הגוף גם בתחום הניתוחים הפלסטיים. מצד שני, ברור כי טרנדים ואופנה חולפת משפיעים גם הם על תפיסת אידיאל היופי".

• נכתב בעזרת ר"ד נמרוד פרידמן, מומחה לכירורגיה פלסטית ואסתטית
טל' 03-5626464
www.drfriedman.co.il

שלי היא להגיע להרמוניה בין חלקי הגוף השונים. לפני הכל, מה שעומד בנגד עיני הוא האופן שבו תופסת האישה את מושג היופי ומה שחשוב לה". האמנות ביוון העתיקה (75 עד 500 לפני הספירה) התמקדה באילולים שנראו ככני אדם, רק יפים יותר. עלילותיהם של דיווי האולימפוס העירו כי הם אינם מושלמים באופיים - הם כוגרים ורועחים, מקנאים ונוקמים - אבל לפחות בתחום המראה הם היו מושלמים. האמנים של אז יצרו פוטושופ פרימיטיבי, וציירו ועירבבו איברים יפים מפנים וגופים אנושיים, ליצירת דיוקנאות אידיאליים.

האמנות הרומית (510 לפני הספירה עד 500 לספירה) הושפעה במידת מה מהאמנות היוונית, אבל הרומאים היו אובססיביים לתיעוד: הם ציירו ופיסלו דיוקנאות ריאליסטיים והשתמשו בהם למטרות זיהוי וזיכרון.

בתחילת הנצרות ובימי הביניים (250 עד 1400 לספירה) הוטט הדגש מהפנים והגוף המושלמים: ברוב הציורים מאותה תקופה הדמויות עטויות גלימות ארוכות ובדים נשפכים, והעיניים גדולות משאר חלקי הגוף - אולי כדי להציג התפעמות מהאל או כסמל לרוחניות.

בתקופת הרנסנס (1400 עד 1600 לספירה) עלתה קרנו של האינדיבידואל, והגוף הוצג בידי ציירים ופסלים על כל פגמיו. אידיאל היופי השתכלל לכדי אמירה שכל יציר טבע הוא יפה (מעצם היותו יציר הטבע). כדי להגיע לרמות הגבוהות ביותר של ריאליזם, למדו אמנים כמו ליאונרדו דה וינצ'י אנטומיה.

מחקר בינלאומי שנערך לא מכבר הוצגו לגברים, בני גילים שונים ותרבויות שונות, תמונות של נשים. "מהן בעיניך הנשים היפות ביותר?" נשאל כל משתתף במחקר. התשובות, תאמינו או לא, היו כמעט זהות.

מה גורם לבולנו - ולגברים בפרט - להעריך יופי נשי? האם התשובה טבועה בגנטיקה או בתרבות?

בחינה של אידיאל היופי הנשי לאורך ההיסטוריה מעלה כי המושג "יופי" שינה את הגדרתו וערכיו על פי התקופה ועל פי התרבות.

כמעט לאורך כל ההיסטוריה העתיקה, החל מיוון העתיקה, נקשר אידיאל היופי ליחסים סימטריים ופרופורציות קבועות. פנים בעלות יחס מסויים וסימטרי נחשבו יפות. התפיסה היתה שאמנות חייבת להציג רק את היפה (האידיאלי) על חשבון האמיתי (הריאלי), למרות שבמציאות כמעט ואין סימטריה גופנית מושלמת: לעיתים עין אחת גדולה מהשנייה, כף רגל אחת גדולה מהשנייה ואפילו השדיים הנשיים אינם תמיד תואמים בגודלם.

ר"ד נמרוד פרידמן, מומחה לכירורגיה פלסטית ואסתטית, עוסק בפיסול ציור וצילום זה שנים רבות. בעבודתו כמנתח הוא התוודע אל מקומה של האמנות כמשפיעה על תפיסת גוף האישה ואידיאל היופי: "בתחום הכירורגיה הפלסטית", הוא אומר, "הקו המנחה הוא פרופורציות, למרות שבעיני און דבר כזה, אידיאל יופי. עם זאת, גוף פרופורציונלי נחשב גוף יפה למראה, והשאיפה